

Hoe leuk is bijenhouden?

Otto de Kat

Voor veel buitenstaanders heeft de bijenhouderij iets geheimzinnigs. Imkers worden enerzijds bewonderd, anderzijds met de nodige achterdocht bekeken. Is het wel normaal dat je niet bang bent voor die steken? Je moet dan toch wel over een soort toverkracht beschikken... Met blote handen en opgestroopte mouwen schept zo'n bijenhouder een hele zwerm uit een struik! Ook deinst hij er niet voor terug een tiental raten vol bijen af te slaan in een plastic emmer! En hoe krijgt hij in 's hemelsnaam de honing uit zo'n korf? Kortom: hoe is het mogelijk dat één mens de baas kan zijn over tienduizenden kleine, venijnige, zoemende, wriemelende, bruinbehaarde steekduiveltjes? En dan de taal die de imker gebruikt! Hij maakt vegers, kopt darren, knijpt de koningin dood, stuurt jonge moeren naar een afgelegen eiland, heeft soms een bisschopsmuts en vast en zeker één of meer moerhuisjes en drieramers. Hij is bang voor roer en bultbroed en twijfelt of hij dit jaar zal separeren, omhangen of een Snelgrovebord zal gebruiken. En als hij, enige tijd na het overlarven, tuten en kwaken hoort, gaat hij doppen breken!

Vol doodsverachting staat hij daar; een zwarte sluier voor het gezicht, in een wolk van rook en bijen en vreemde taal uitslaand: de imker.

Merkwaardig insect

Vermoedelijk is er geen dier op aarde waar zoveel over geschreven is als over de honingbij. Een onop-houdelijke stroom literatuur is er sedert Aristoteles en Vergilius aan gewijd. Mensen houden kennelijk veel

van bijen; op zijn minst worden ze er door gefascineerd. Zou dat komen door de ingewikkelde organisatievorm van het bijenvolk of gewoon door het feit dat bijen geassocieerd worden met zon en zomer, honing, bloemen en fruit?

Hoe het ook zij, momenteel houden zich in Nederland zo'n tienduizend mannen en vrouwen bezig met dit merkwaardige insect. Vrijwel allemaal imkeren ze uit liefhebberij, beroepsimkers zijn er nauwelijks; één of twee misschien.

Een eenvoudige hobby is het zeker niet. Een imker moet over zeer veel theoretische en praktische kennis beschikken. Wie opziet tegen het volgen van cursussen, veel studerend lezen in vakliteratuur en het bijwonen van lezingen kan maar beter van het imkeren afzien. Eigenlijk zijn imkers zeer gespecialiseerde agrariërs, misschien het best te vergelijken met orchideeënkwekers uit Aalsmeer, fruittelers uit Venhuizen of Westlandse tuinders.

Tegenslagen

Het aantal tegenslagen dat imkers te verwerken krijgen is niet gering. Vandaar dat je als aspirant-bijenhouder van nature een blijmoedige aard moet hebben. Mensen met een min of meer sombere kijk op het leven zullen beslist na enkele maanden, misschien jaren de bijenkap aan de wilgen hangen.

Ter illustratie een bloemlezing van te verwachten en vaak onontkoombare problematische situaties.

Je zult enkele malen per jaar zeer vroeg op moeten staan om de bijen per auto naar een of ander, meestal

...wriemelende, bruinbehaarde steekduiveltjes...

...sjouwen met zware bijenkasten...

verafgelegen, drachtgebied te brengen. Heel gewoon is dat je daarbij met een collega tien zware bijenkasten zo'n honderd meter over een drassig weilandje moet sjouwen. Als alles meezit, is het weer ophalen enkele weken later, nog erger: de kasten zijn, vanwege de honing, stukken zwaarder.

Over dit fenomeen zouden boeken vol te schrijven zijn: de meest verschrikkelijke dingen zijn er tijdens dit zogenaamde 'reizen' gebeurd. In de goede oude tijd toen de Flevopolder nog een zeer druk bezocht drachtgebied was, stond bijvoorbeeld statistisch vast dat iedere imker minstens éénmaal in de twee à drie jaar met zijn auto muurvast in de glibberige Flevoklei kwam te zitten. Weliswaar waren je collega's graag bereid je te helpen (zij zouden immers ook eens aan de beurt komen!), maar het duurde zeker een uur voor je weer kon rijden. En het bleef stortregenen.

Eveneens staat vast dat één op de vijf à vijftien voor de reis meegegeven kasten (hangt een beetje af van de strengheid van de reiscommissaris) niet goed blijkt te sluiten. Men spreekt dan van een 'lekkende kast'; sommige imkers zijn meesters in het meegeven van dergelijke kasten. De ten gevolge van de

hobbende autorit onrustig geworden bijen komen nu eerder dan bedoeld was naar buiten..., afijn, de uitlatingen van de voortploeterende imkers (in bijvoorbeeld dat al eerder genoemde drassige weilandje) bewijzen dat de 'Bond Tegen Het Vloeken' nog steeds bestaansrecht heeft.

Blijmoedig spreekt de voorzitter iedere winter in zijn jaarrede de wens uit dat het volgende honingjaar beter zal worden; het afgelopen seizoen was wéér slecht of matig of tegenvallend. Meestal worden er na deze toespraak prachtige kleurendia's vertoond met veel mooi weer en onafzienbare drachtvelden...

Als je met vakantie gaat, hebben de bijen meestal ook plannen in die richting, 'zwermen' heet dat. Er valt dan niks meer te redden en behalve je vakantiegeld ben je nu ook een deel van je volken kwijt.

Bijen kunnen ziek worden, soms heel ernstig. Die ziekten hebben allerlei mooie en lelijke namen: nosema, kalkbroed, varroamijt, vuilbroed en mijtziekte. Vaak is er weinig of niets aan te doen en zijn de volken ten dode opgeschreven.

Een zeer secuur opgezette koninginnenteelt kan door het minste of geringste totaal mislukken.

Je kunt zomaar ineens een darrenbroedige moeder hebben, hetgeen betekent dat het volk niets meer waard is en de meeste raten onbruikbaar zijn.

De bijen zullen bij elkaar roven, de koningin inballen en verstikken, tijdens de reinigingsvlucht je witte was bevuilen, steken aan de binnenkant van je neus. Ze kunnen verhongeren, last hebben van wasmotten, volken kunnen 'warmlopen', enzovoort, enzovoort.

En als je je bijen in de verenigingstuin hebt staan, wordt er bovendien nog van je verwacht dat je een tientallen meters lange schutting helpt teren, honderd vierkante meter grond omspit, karren vol loodzware stoeptegels van hier naar daar sjouwt, vele kruiwagens sintels scheidt...

En dan willen ze ook nog dat je een artikeltje voor 'Bijen' schrijft!

Laat ik ophouden, wie nu nog imker wil worden zal het met die hobby heel ver brengen. Zo iemand zal op den duur merken dat hij inderdaad over een soort toverkracht beschikt en als een magiër met de bijen kan omgaan; tot grote voldoening van hem(haar)zelf en met bewondering en achterdocht bekeken door de omstanders.

278

...veel mooi weer en onafzienbare drachtvelden en de glibberige Flevoklei...